

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E - 35

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie október 2015

III. senát

Nálezy:

spisová značka	III. ÚS 236/2015
sudca spravodajca	Baricová Jana
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	22. september 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola odporkyňou v konaní vedenom okresným súdom, v ktorom sa žalobkyňa voči nej domáhala zaplatenia sumy 551,43 € s príslušenstvom za ňou prevzatý, ale nezaplatený tovar. Okresný súd svojím rozsudkom žalobe vyhovel. Okresný súd dospel k záveru, že žalobca relevantným spôsobom preukázal dodanie objednaného tovaru sťažovateľke. K tomuto záveru okresný súd dospel aj napriek neexistencii podpísaného doručovacieho hárku preukazujúceho doručenie tovaru sťažovateľke. Podľa sťažovateľky okresný súd pri svojom rozhodovaní nezohľadnil skutočnosť, že žalobca vedie konanie na okresnom súde aj proti dopravcovi o náhradu škody za nedodaný tovar sťažovateľke, ako aj skutočnosť, že v čase doručovania tovaru bola u sťažovateľky celozávodná dovolenka, takže tovar ani fyzicky nemal kto prevziať. Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľka rovnako namietala, že neuviedol právnu kvalifikáciu zisteného skutkového stavu. Z týchto dôvodov proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie.</p> <p>Krajský súd rozsudok okresného súdu vo veci samej potvrdil. Krajský súd prerokoval odvolanie sťažovateľky podľa zásad uvedených v § 212 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť. Podľa krajského súdu okresný súd správne zistil skutkový stav a správne ho aj právne posúdil. Krajský súd v súvislosti s priznanou istinou plne odkazuje na zdôvodnenie okresného súdu (§ 219 ods. 2 OSP). Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku okresného súdu a k odvolacím dôvodom sťažovateľky krajský súd doplnil, že podľa § 412 ods. 1 prvej vety Obchodného zákonníka ak predávajúci nie je povinný podľa zmluvy dodať tovar v určitom mieste, uskutočňuje sa dodanie tovaru jeho odovzdaním prvému dopravcovi na prepravu pre kupujúceho, ak zmluva určuje odoslanie tovaru predávajúcim.</p> <p>Sťažovateľka v sťažnosti namieta arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu z dôvodu jeho nenáležitého odôvodnenia spočívajúceho v nesprávnom vyvodení záverov z preukázaného skutkového stavu a nesprávnej interpretácii a aplikácii relevantnej právnej úpravy.</p> <p>Ťažiskovým argumentom, na ktorom je založené sťažovateľkou namietané porušenie</p>

	<p>v sťažnosti označených práv, je skutočnosť, že krajský súd sa v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal náležite so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sťažovateľkou, a tým založil jeho nepreskúmateľnosť, keď v napadnutom rozsudku nepremietol nespornú skutočnosť, že dopravca tovaru nemohol sťažovateľke dodať tovar, za ktorý mu mala zaplatiť, lebo v čase jeho doručovania bola u nej celozávodná dovolenka.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru</p> <p>Podľa krajského súdu v prípade konkrétnej dodávky tovaru žalobcom žalovanému na základe označenej faktúry bol spôsob dodania tovaru dohodnutý odovzdaním prepravnej spoločnosti. Za preukázané a nesporné krajský súd pritom považoval, že prepravná spoločnosť od žalobcu tovar prevzala 27. júla 2006. Vychádzajúc z § 412 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého ak predávajúci nie je povinný podľa zmluvy dodať tovar v určitom mieste, uskutočňuje sa dodanie tovaru jeho odovzdaním prvému dopravcovi na prepravu pre kupujúceho, ak zmluva určuje odoslanie tovaru predávajúcim, krajský súd dospel k záveru, že okamihom odovzdania tovaru zo strany žalobcu na prepravu prepravnej spoločnosti došlo zo strany žalobcu k dodaniu tovaru žalovanému, aj keď len jeho odovzdaním prvému dopravcovi na prepravu pre kupujúceho (žalovaného). Podľa krajského súdu preto prvostupňový súd nepochybil, ak nároku žalobcu, pokiaľ ide o istinu, vyhovel.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že podľa § 412 ods. 1 Obchodného zákonníka ak predávajúci podľa zmluvy nie je povinný dodať tovar v určitom mieste, dodanie tovaru sa uskutočňuje jeho odovzdaním prvému dopravcovi na prepravu pre kupujúceho, ak zmluva určuje odoslanie tovaru predávajúcim. Podľa § 412 ods. 1 druhej vety Obchodného zákonníka predávajúci umožní kupujúcemu uplatniť práva z prepravnej zmluvy voči dopravcovi, pokiaľ tieto práva nemá kupujúci na základe prepravnej zmluvy. Ide o prípad tzv. dištančnej dodávky – kúpy, ktorá sa v praxi vyskytuje najčastejšie. Odovzdanie tovaru sa realizuje medzi neprítomnými účastníkmi kúpnej zmluvy (inter absentes) prostredníctvom tretej osoby – dopravcu. Pri dištančnej kúpe odovzdanie (traditio) spočíva v odoslaní tovaru – v odovzdaní tovaru dopravcovi na prepravu. Povinnosťou predávajúceho v súvislosti s odovzdaním tovaru je teda zaslať tovar kupujúcemu – odovzdať ho prvému dopravcovi na prepravu. Pri tomto spôsobe dodania tovaru musia byť v zmysle § 412 ods. 1 a § 413 Obchodného zákonníka splnené tieto predpoklady: a) predávajúci podľa zmluvy nie je povinný dodať tovar v určitom mieste, b) zmluva určuje odoslanie tovaru predávajúcim, c) tovar odovzdávaný dopravcovi musí byť dostatočne zreteľne označený ako zásielka pre kupujúceho; ak by to tak nebolo, predávajúci musí bez zbytočného odkladu oznámiť kupujúcemu odoslanie tovaru a odoslaný tovar v oznámení bližšie špecifikovať, d) predávajúci musí umožniť kupujúcemu uplatniť práva z prepravnej zmluvy voči dopravcovi. Ak predávajúci nespĺni podmienku uvedenú v písmene c), dodanie tovaru sa uskutoční až odovzdaním tovaru dopravcom kupujúcemu.</p> <p>Ustavný súd uviedol, že krajský súd v sťažnosťou napadnutom rozhodnutí dospel k záveru, že dodanie tovaru žalobcu žalovanému (sťažovateľke) sa malo spravovať podľa § 412 ods. 1 Obchodného zákonníka bez toho, aby konkretizoval splnenie predpokladov pre dištančnú dodávku – kúpu. Naopak, zo sťažnosti a z jej príloh, ako aj z predloženého spisového materiálu a vyjadrenia sťažovateľky z 3. augusta 2015 vyplýva, že žalobca začal v danej veci aj konanie o náhradu škody proti dopravcovi na okresnom súde, čím ako predávajúci neumožnil kupujúcemu (sťažovateľke) uplatniť práva z prepravnej zmluvy voči dopravcovi za nedodaný tovar, pričom podľa tvrdenia sťažovateľky tieto práva sťažovateľka ako kupujúca nemala ani na základe prepravnej zmluvy, ktorá bola zrejme uzavretá iba medzi žalobcom a prepravcom, a nie aj sťažovateľkou. Zo sťažnosti a z jej príloh, ako aj z predloženého spisového materiálu ďalej vyplýva, že nemožno považovať za preukázané, že došlo k uzavretiu dohody medzi žalobcom a žalovanou (sťažovateľkou) o spôsobe dodania tovaru odoslaním cestou prepravnej spoločnosti alebo že by podľa zmluvy predávajúci nebol povinný dodať tovar v určitom mieste. Napokon, zo sťažnosti a z jej príloh, ako aj z predloženého spisového materiálu vyplýva, že žalobca nevedel doručenie tovaru sťažovateľke preukázať písomným potvrdením o doručení tovaru podpísaným sťažovateľkou (podpísaným doručovacím hárkom preukazujúcim doručenie tovaru sťažovateľke) a že v čase údajného dodania tovaru spoločnosťou mali zamestnanci sťažovateľky vrátane zamestnanca, ktorý mal uvedený tovar prevziať, celopodnikovú dovolenku.</p>

	<p>Vzhľadom na uvedené podľa ústavného súdu sa krajský súd nevysporiadal jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné.</p> <p>Sťažnosťou napadnuté rozhodnutie krajského súdu je podľa zistení ústavného súdu arbitrálne a nepreskúmateľné z dôvodu jeho nenáležitého odôvodnenia spočívajúceho v nesprávnom vyvodení záverov z preukázaného skutkového stavu a nesprávnej interpretácii a aplikácii relevantnej právnej úpravy.</p> <p>2. K namietanému porušeniu čl. 47 ods. 3 ústavy</p> <p>Sťažovateľka namieta aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, avšak v sťažnosti neuviedla žiadne osobitné dôvody alebo okolnosti, ktorými by namietané porušenie tohto základného práva doložila, iba poukázala na to, že „... z odôvodnenia napadnutých rozhodnutí sa javí aj porušenie princípu rovnosti účastníkov, lebo tvrdenie jednej strany je do nich nekriticky prevzaté, zatiaľ čo relevantný protiargument nebol vôbec reflektovaný, v dôsledku čoho ide o rozhodnutie nepreskúmateľné a v konečnom dôsledku aj v rozpore s čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru“.</p> <p>Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, sťažovateľka jeho porušenie vnímala ako sekundárny dôsledok porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zásada rovnosti strán v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd (PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02). To znamená, že všetci účastníci súdneho konania majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán (III. ÚS 108/2013). Sťažovateľka však okrem všeobecného tvrdenia o porušení princípu rovnosti zbrani neuviedla žiadnu špecifickú námietku týkajúcu sa porušenia tohto základného práva. Ústavný súd preto sťažnosti sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie jej základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy nevyhovел.</p> <p><u>Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie. V ďalšom konaní je krajský súd viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	

Nálezy – priet'ahy v konaní:

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 100/2015</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Macejková Ivetta</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>30. september 2015</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ namietal porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom. Konanie sa začalo v roku 2008.</p>

ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, predmetom konania na okresnom súde je rozhodovanie o žalobe o zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Zo spisu ústavný súd nezistil, že by počas konania vznikla potreba znaleckého dokazovania, výsluchu viacerých svedkov, prípadne iná skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné konštatovať, že vec prerokovávaná na okresnom súde bola skutkovo zložitá. Okresný súd v priebehu konania prešetroval pobyt odporcu v 1. rade, ale táto skutočnosť sama osebe nemôže odôvodniť skutkovú zložitost' prerokovanej veci.</p> <p>Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil významné okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným prieťahom.</p> <p>Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukázal na to, že viac ako 6-ročné trvanie preskúvaného konania bolo už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané a neospravedlňiteľné.</p> <p>Na základe prehľadu úkonov okresného súdu ústavný súd identifikoval niekoľko dlhších období nečinnosti, a to od 26. januára 2009 do 25. januára 2010 (12 mesiacov), od 9. decembra 2010 do 12. januára 2012 (13 mesiacov), od 12. januára 2012 do 19. septembra 2013 (20 mesiacov), od 16. júna 2014 do 7. februára 2015 (8 mesiacov).</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že uvedený postup okresného súdu bolo možné považovať za neefektívny najmä s ohľadom na celkovú dĺžku konania, ktorá bola viac ako 6 rokov. Takýto postup okresného súdu bolo potrebné považovať za zbytočné prieťahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho hľadiska netolerovateľné. Ústavný súd konštatoval, že k uvedeným prieťahom nedošlo v dôsledku právnej či faktickej zložitosti veci, ale z dôvodu neefektívneho postupu okresného súdu.</p> <p>Vzhľadom na uvedené neobstála ani obranná argumentácia okresného súdu o nadmernej zaťažnosti sudcov, pretože podľa judikatúry ústavného súdu ani prípadné nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, ho nezbavuje zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní. Námietka neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy nepredstavuje dôvody, ktoré by mohli byť interpretované inak než technické a organizačné problémy, ktoré však nemôžu ísť na ťarchu účastníka, ktorý od súdu právom očakáva ochranu svojich práv bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu porušené bolo. Okresnému súdu prikázal v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľovi priznal finančné zadost'učinenie v sume 1 500 eur a právo na úhradu trov konania.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

spisová značka	III. ÚS 327/2015
sudca spravodajca	Baricová Jana
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	8. septembra 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia namietali porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a

	základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o žalobe, ktorej predmetom bolo vydanie nehnuteľnosti a neskôr jej vypratanie. Konanie sa začalo v roku 1999. Pristúpenie sťažovateľov v 3. a vo 4. rade do konania okresný súd pripustil na pojednávaní uskutočnenom 3. decembra 2004.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>Pokiaľ išlo o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že spory týkajúce sa určenia práv k nehnuteľnostiam patria do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov a po právnej stránke ich nemožno považovať za zložité (napr. IV. ÚS 257/09). Ani v okolnostiach danej veci podľa názoru ústavného súdu nešlo o takú mieru skutkovej zložitosti, ktorou by bolo možné ospravedlniť doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ktoré v čase meritórneho rozhodovania ústavného súdu nebolo ani po viac ako 15 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené.</p> <p>Čo sa týka kritéria správanie sťažovateľov ako účastníkov konania, ústavný súd konštatoval, že sťažovatelia sa niektorých pojednávaní nezúčastnili, v dôsledku čoho po zmene návrhu nebolo možné vykonať ich výsluch, no podľa názoru ústavného súdu tieto skutočnosti zásadným spôsobom neovplyvnili dĺžku napadnutého konania.</p> <p>Napokon ústavný súd hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd predovšetkým konštatoval, že z ústavnoprávneho hľadiska je neakceptovateľné, aby konanie nebolo právoplatne skončené ani po viac ako 15 rokoch od jeho začatia.</p> <p>Ústavný súd ďalej konštatoval, že priebeh napadnutého konania bol v zásade plynulý, ale na druhej strane bol poznačený neefektívnym postupom okresného súdu. Uvedené vyplývalo predovšetkým zo skutočnosti, že prvostupňové rozsudky okresného súdu boli v priebehu napadnutého konania po podaní odvolaní trikrát uzneseniami krajského súdu zrušené a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie, v dôsledku čoho nepochybne došlo k spomaleniu jeho priebehu.</p> <p>Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre už poukázal na to, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).</p> <p>Argumenty, ktorými okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti ospravedlňoval prieťahy v konaní, ústavný súd nemohol akceptovať, pričom poukázal na svoju predchádzajúcu stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorí oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní. Ústavný súd poznamenal, že nemožno v žiadnom prípade prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to môže mať za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu porušené bolo. Okresnému súdu prikázal v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľom v 1. a 2. rade priznal finančné zadostučinenie 6 000 eur každému a sťažovateľom v 3. a 4. rade 4 000 eur každému a všetkým právo na úhradu trov konania.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

spisová značka	III. ÚS 329/2015
sudca spravodajca	Baricová Jana
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	22. septembra 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o jeho žalobe o zaplata sumy s príslušenstvom z titulu náhrady škody. Konanie sa začalo v roku 2008.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>Pokiaľ išlo o kritérium právna a skutková zložitost' veci, ústavný súd konštatoval, že predmetom preskúvaného konania bolo rozhodovanie o návrhu sťažovateľa, ktorým uplatnil náhradu škody z titulu ušlého zisku. Podľa názoru ústavného súdu takéto spory tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ich nemožno považovať za právne ani skutkovo zložité. Metodika a postup rozhodovania v týchto veciach je obsiahnutá v stabilizovanej a pomerne rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov. Obdobne ústavný súd hodnotil aj sťažnosťou napadnuté konanie, konštatujúc, že jeho doterajší priebeh nebolo možné pripísať na vrub zložitosti prerokúvanej veci. Určitú mieru skutkovej zložitosti, na ktorú vo vyjadrení k sťažnosti poukazoval okresný súd, ústavný súd pripustil, no na druhej strane konštatoval, že uvedenou skutočnosťou nebolo možné ospravedlniť stav napadnutého konania v čase rozhodovania o sťažnosti ústavným súdom.</p> <p>Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prieťahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania v procesnom postavení žalobcu. Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo potrebné pripísať na jeho ťarchu v súvislosti s doterajšou dĺžkou napadnutého konania. Pokiaľ okresný súd vo vyjadrení poukázal na neúčast' sťažovateľa na niektorých pojednávaniach, resp. na jeho žiadosti o odročenie pojednávania, a na nutnosť odstraňovania väd podaného odvolania a „nespoluprácu so znaleckou organizáciou“, ústavný súd konštatoval, že uvedené skutočnosti nemali na priebeh napadnutého konania zásadnejší vplyv.</p> <p>Ústavný súd ďalej konštatoval, že okresný súd v napadnutom konaní postupoval v zásade plynulo, no neefektívne.</p> <p>Ako neefektívnu činnosť okresného súdu v napadnutom konaní bolo podľa názoru ústavného súdu potrebné vyhodnotiť jeho postup v súvislosti so zabezpečením znaleckého dokazovania v období od 15. októbra 2013 do 17. októbra 2014.</p> <p>Okrem uvedeného bol postup okresného súdu v napadnutom konaní neefektívny aj preto, že Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) dvakrát zrušil meritórne rozhodnutia okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</p> <p>Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním efektivity napadnutého konania upriamil pozornosť na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a to v prípade, ak nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na všeobecný súd, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07, I. ÚS 7/2011). Ústavný súd poukázal aj na svoju ďalšiu štandardnú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zveruje (vrátane poriadkových opatrení v zmysle § 53 OSP) aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi. Všeobecný súd v rozsahu svojej</p>

	<p>právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (napr. III. ÚS 56/02, IV. ÚS 327/2013).</p> <p>Ústavný súd pri vyhodnocovaní postupu okresného súdu v napadnutom konaní okrem už uvedeného prihliadol aj na to, že z ústavnoprávneho hľadiska nemožno akceptovať, aby konanie pred všeobecným súdom nebolo ani po viac ako 7 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené (napr. IV. ÚS 327/2013, IV. ÚS 67/2014).</p> <p>Ústavný súd nemohol akceptovať argumentáciu uvedenú okresným súdom vo vyjadrení k sťažnosti o tom, že okresný súd je dlhodobo nedostatočne personálne obsadený a senáty sú preťažené, v súvislosti so svojou ustálenou judikatúrou (napr. II. ÚS 311/06, IV. ÚS 383/08), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní. Ústavný súd poznamenal, že nemožno v žiadnom prípade prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to môže mať za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ako aj právo na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu porušené bolo. Okresnému súdu prikázal v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľovi priznal finančné zadost'učinenie v sume 1 000 eur právo na úhradu trov konania.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	

spisová značka	III. ÚS 309/2015
sudca spravodajca	Tkáčik Rudolf
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	22. septembra 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o návrhu na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Konanie sa začalo v roku 2005.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>Predmetom konania v posudzovanej veci je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Ústavný súd bol toho názoru, že predmetné konanie sa síce vyznačovalo určitým stupňom skutkovej zložitosti veci, ktorá je daná predovšetkým potrebou vykonania znaleckého dokazovania, avšak táto okolnosť nijako neznižovala zodpovednosť konajúcich súdov za zistené nedostatky v postupe konania pričítateľné výlučne na vrub konajúcim súdom.</p> <p>V rámci posúdenia druhého kritéria hodnotenia prípadných zbytočných prieťahov v súdnom konaní ústavný súd zistil určité okolnosti signalizujúce nedostatočnú aktivitu zo strany sťažovateľky ako účastníčky konania. Išlo o pasivitu sťažovateľky v súvislosti s jej neprítomnosťou na určených termínoch pojednávania (17. august 2011, 21. september 2011 a 25. január 2012). Aj keď išlo v niektorých prípadoch o pasivitu spôsobenú objektívnymi skutočnosťami, bolo potrebné označenú okolnosť zohľadniť jednoznačne na ťarchu sťažovateľky.</p> <p>V uvedenom bode sa ústavným súd vysporiadal aj s argumentáciou okresného súdu,</p>

	<p>ktorý sa vo svojom vyjadrení odvolával na „prekážky“ konania spôsobené sťažovateľkou uplatňujúcou počas konania početné procesné návrhy. Podľa právneho názoru ústavného súdu využitie možností daných sťažovateľom procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie ich práv v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prieťahy (m. m. I. ÚS 31/01).</p> <p>Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup konajúcich súdov.</p> <p>Ústavný súd po preskúmaní postupu konajúcich súdov v posudzovanom konaní dospel k záveru, že závažnými nedostatkami, ktoré narušili plynulosť konania, boli obdobia nečinnosti (v celkovom rozsahu šiestich rokov a jedenástich mesiacov), v ktorých súdy nekonali bez toho, aby im v tom bránila zákonná prekážka, a tiež neefektívny postup okresného súdu v počiatočnej etape konania.</p> <p>V prvotnej fáze konania zaznamenal ústavný súd nedostatky v plynulosti postupu okresného súdu, konkrétne jeho nesústredujúcu a neefektívnu činnosť, keď mu bolo zo strany nadriadeného súdu vrátené odvolanie proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov z dôvodu nedostatkov jeho výroku a následne toto uznesenie nadriadeným súdom korigované a nahradené vlastným zmeňujúcim uznesením.</p> <p>Ústavný súd ďalej zaznamenal rozsiahle obdobia nečinnosti súdov kvantifikovateľne dobou až štyroch rokov, keď súdy nekonali bez toho, aby im v tom bránila zákonná prekážka. Išlo o obdobie od 31. mája 2006, keď bolo vydané uznesenie nadriadeného súdu o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov pre navrhovateľku, do 2. júla 2010, keď okresný súd vyzval navrhovateľku na poskytnutie súčinnosti.</p> <p>Aj v ďalšom období konania ostal okresný súd pasívny bez existencie zákonnej prekážky po dobu približne šiestich mesiacov, a to v úseku konania od 25. januára 2012, keď okresný súd vykonal pojednávanie, až do 2. augusta 2012, keď vyzval sťažovateľku na predloženie relevantných podkladov.</p> <p>Obdobie extrémnej nečinnosti okresného súdu v trvaní zhruba 2 rokov a 5 mesiacov, keď okresný súd nekonal bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka, nasledovalo v etape konania počnúc 28. februárom 2013, keď boli okresnému súdu predložené relevantné podklady zo strany kompetentného subjektu, a to až do momentu predloženia stanoviska predsedníčky okresného súdu adresovaného ústavnému súdu (júl 2015).</p> <p>K obrane okresného súdu o nedostatočnom personálnom obsadení súdu a s tým súvisiacou jeho neprímeranou zaťaženosťou predstavujúcou podľa okresného súdu objektívne okolnosti majúce negatívny dopad na plynulosť konania vo veci sťažovateľky poukázal ústavný súd na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému nezabývajú štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námitka personálnych komplikácií nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že rozhodujúcim faktorom, ktorý mal negatívny dopad na súvislý priebeh posudzovaného konania, bol postup konajúcich súdov a zbytočné prieťahy, ktorých sa dopustili jednak v dôsledku zistených období nečinnosti, ale aj v dôsledku svojho neefektívneho a nesústredujúceho postupu.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu porušené bolo. Okresnému súdu prikázal v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľke priznal finančné zadost'učinenie v sume 3 000 eur a právo na úhradu trov konania.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	

spisová značka	III. ÚS 254/2015
sudca spravodajca	Tkáčik Rudolf
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	22. septembra 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom okresného súdu v konaní o jeho návrhu a výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí. Konanie sa začalo v roku 2009.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>Predmetom konania bol výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí. Ústavný súd konštatoval, že vec sťažovateľa nebolo možné hodnotiť po právnej stránke ako zložitú, pretože tento typ konania je regulovaný pomerne podrobnou právnou úpravou, ako aj rezortnou internou inštrukciou a tiež príslušnou judikatúrou. Pokiaľ išlo o hľadisko skutkovej zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že bolo potrebné uznať u tohto druhu konania vzhľadom na jeho charakter určitý stupeň náročnosti z hľadiska potreby dokazovania týkajúceho sa otázky dodržiavania povinností vyplývajúcich zo súdneho rozhodnutia alebo súdom schválenej dohody o výchove maloletých detí a o úprave styku s nimi.</p> <p>Ústavný súd ďalej konštatoval, že judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) aplikujúc kritérium významnosti veci z pohľadu sťažovateľa diferencuje posudzovanie primeranosti plynulosti konania do troch skupín v závislosti od potreby rýchlosti rozhodovania. Ide o konania vyžadujúce si:</p> <ul style="list-style-type: none"> - primeranú rýchlosť, - osobitnú rýchlosť, - výnimočnú rýchlosť. <p>V prípade konaní týkajúcich sa rodičovských práv vyžaduje ESLP od vnútroštátnych súdnych orgánov výnimočnú rýchlosť konania. Aj ústavný súd pri posudzovaní konania sťažovateľa vychádzal z kritéria výnimočnej rýchlosti požadovanej v prípadoch konaní o rodičovských právach, medzi ktoré nepochybne patrí aj konanie o výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí.</p> <p>Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti hodnotil a prisúdil význam plynutia lehoty vo vývoji dieťaťa z hľadiska budovania citových väzieb k osobám, v ktorých výchove a starostlivosti sa nachádza, ako aj k osobám, s ktorými je alebo nie je v pravidelnom kontakte (pozri II. ÚS 35/01). Judikatúra ústavného súdu tak zdôrazňuje špecifickú povahu konaní týkajúcich sa rodičovských práv vyžadujúcich si prístup s osobitnou starostlivosťou.</p> <p>Špecifickému charakteru konania o výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí korešponduje aj osobitý účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktorým je v danom prípade pružnosť konania garantujúca promptnosť donucovacej moci štátu zabezpečujúcej vynútenie plnenia povinností vyplývajúcich zo súdnych rozhodnutí o výchove maloletých detí a o úprave styku s nimi.</p> <p>V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prieťahov v súdnom konaní ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by signalizovali nedostatočnú aktivitu či súčinnosť zo strany sťažovateľa ako účastníka konania, čo vylučovalo možnosť konštatovania zodpovednosti sťažovateľa za zistené zbytočné prieťahy posudzovaného konania.</p> <p>Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu</p>

	<p>základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu.</p> <p>V rámci označeného kritéria ústavný súd zohľadnil aj požiadavku výnimočnej rýchlosti konania kladúcu vyššie nároky na aktivitu konajúceho súdu a spríšuňujúcu hodnotenia jeho prípadnej nečinnosti či neefektívnej činnosti v priebehu súdneho konania.</p> <p>Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu v posudzovanom konaní zistil, že závažným nedostatkom v činnosti okresného súdu bol jeho nesústredený, a teda neefektívny postup. Okresný súd sa hneď v úvodnej fáze konania dopustil drobného technického pochybenia majúceho, aj keď nie výrazný, ale negatívny vplyv na plynulosť postupu konania (doručovanie písomnosti účastníčke konania na neaktuálnu adresu, napriek náležitému oboznámeniu o jej aktuálnej adrese v rámci poskytnutej súčinnosti). Okresný súd v ďalšej etape postupoval neefektívne v súvislosti s okolnosťou, že zbytočne duplicitne obstarával správu o prešetrení pomerov u povinnej po jej prvotnom predložení zo strany kompetentného štátneho orgánu. Ako nesústredený bolo potrebné kvalifikovať aj ďalší postup okresného súdu, v rámci ktorého bolo uložené opatrenie súdu smerujúce k represívnemu vynúteniu plnenia povinností zo strany povinnej (o čom svedčí rozhodnutie odvolacieho súdu), keďže prijatiu rozhodnutia o uložení príslušného opatrenia – poriadkovej pokuty, nepredchádzalo náležité zistenie skutkového stavu ako nevyhnutný podklad rozhodnutia rešpektujúceho limity zákona. Tento nesústredný postup súdu viedol k zrušeniu jeho rozhodnutia, a teda k zbytočnému narušeniu plynulosti postupu konania.</p> <p>Úlohou ústavného súdu nemohlo byť a ani nebolo posudzovanie vhodnosti opatrení, ktoré okresný súd zvolil alebo mohol zvoliť na základe výsledkov skutkových zistení na dosiahnutie cieľa predmetného konania o výkon rozhodnutia, pretože posudzovanie skutkových záverov všeobecných súdov nepatrí do právomoci ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti. Ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že v prípade tohto druhu konania musí byť rozhodovanie o použití jednotlivých opatrení poskytovaných právnou úpravou podrobené dôkladnej úvahe založenej na dôslednom zistení skutkového stavu, čo sú úlohy patriace do výlučnej právomoci všeobecného súdu. Vychádzajúc z uvedeného obmedzil ústavný súd v danom prípade svoj prieskum na posúdenie sústredenosti konania, ako aj pružnosti a včasnosti opatrení okresného súdu ako záruky celkovej efektivity posudzovaného konania.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že rozhodujúcim faktorom, ktorý mal negatívny dopad na plynulý priebeh posudzovaného konania, bol postup okresného súdu a zbytočné prieťahy, ktorých sa dopustil v dôsledku zisteného nesústredeného, a teda neefektívneho postupu v konaní.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu porušené bolo.</u></p> <p><u>Okresnému súdu prikázal v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľovi priznal právo na úhradu trov konania.</u></p> <p><u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	

Spracoval: Mgr. Tomáš Majerník

Upozornenie:

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných

účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.